

RADNIČNÉ NOVINY

MESTA BANSKÁ BYSTRICA

04

Ročník XIX.
apríl
2025

V NOVOZRIADENÝCH REZIDENTSKÝCH ZÓNACH SA ZNÍŽIL POČET ZAPARKOVANÝCH VOZIDIEL

Strana 4 - 5

INFORMUJEME

Pracovná skupina vykonala obhliadku plážového kúpaliska.

Strana 2

MESTSKÁ ZELEŇ

ZAaRES začína s prvými kosbami.

Strana 8

POZÝVAME

#BystricaBezBariér spojí bežcov a vozíčkarov.

Strana 11

Odborná pracovná skupina mesta vykonala obhliadku plážového kúpaliska

V polovici apríla sa uskutočnila odborná obhliadka areálu plážového kúpaliska za účelom zistenia jeho súčasného stavu a posúdenia jeho pripravenosti na letnú sezónu. Zriadená pracovná skupina zložená z pracovníkov odborných útvarov mestského úradu sa spolu so zástupcami poslaneckých klubov, ako aj členmi petičného výboru pýtali nájomcu na prípadné plány i nevyhnutné rekonštrukcie zanedbaných objektov. Mestom organizované stretnutie sa zameralo aj na preverenie toho, či nedostatky vytknuté nájomcovi v minulom roku zo strany Inšpektorátu práce, riadne odstránil.

Na začiatku obhliadky plážového kúpaliska odzneli zo strany mesta jasné pravidlá súvisiace so zabezpečením vecného a konštruktívneho priebehu celého pracovného stretnutia. Primátor Ján Nosko nominoval do pracovnej skupiny zamestnancov z oddelenia evidencie a správy majetku mesta, oddelenia technicko-prevádzkového, oddelenia cestovného ruchu, oddelenia investičnej výstavby, oddelenia odpadového hospodárstva a údržby verejných priestranstiev, zástupcu ZAaRES-u či Referátu participácie a inovácie v oblasti otvoreného spravovania. „Účelom dnešnej obhliadky bolo zistiť súčasný stav plážového kúpaliska a následné posúdenie jeho pripravenosti na novú letnú sezónu 2025. Počas obhliadky objektov nachádzajúcich sa v areáli plážového kúpaliska odborné útvary zadokumentovali ich aktuálny stav. Musíme skonštatovať, že ešte chýba naozaj veľa, aby bol tento areál v stave, s ktorým by sme mohli byť spokojní. Z vykonanej obhliadky odborné útvary vypracujú správu, ktorá bude obsahovať špecifikáciu ním zistených nedostatkov, vrátane fotodokumentácie. Zároveň v najbližších dňoch zosumariujú všetky otázky a podnety poslancov, ako aj zástupcov petičného výboru, ktoré z dnešnej obhliadky plážového kúpaliska vyplynuli. Správa mesta, vrátane otázok a podnetov, bude následne doručená nájomcovi na vyjadrenie. Verím, že vytvorená pracovná skupina v spolupráci so všetkými zainteresovanými stranami výrazne prispeje k zlepšeniu celkového

stavu tohto nášho jedinečného priestoru,“ informuje prednostka mestského úradu Marica Koreňová. Mesto vytypovalo 35 stanovišť, súčastí plážového kúpaliska, ktorých obhliadku pracovná skupina vykonala. Okrem iného išlo o bazény Z, I, L, medokýš, detský bazén, tobogany, sociálne zariadenia, ihriská, ostrov s loďou, kolibu s terasou, bufety, šatne a ďalšie. Obhliadku interiéru niektorých objektov však nebolo možné vykonať z dôvodu, že v rámci prípravy na novú letnú sezónu v nich podľa vyjadrenia nájomcu prebiehali stavebné práce. Nájomca tiež informoval pracovnú skupinu, že zo strany Inšpektorátu práce bude na začiatku mája 2025 vykonaná kontrola zameraná na preverenie, či nedostatky plážového kúpaliska zistené v minulom roku boli riadne odstránené. Podľa vyjadrenia nájomcu, príprava areálu plážového kúpaliska na novú letnú sezónu 2025 sa v čase obhliadky len začala a jej ukončenie plánuje v druhej polovici mája. Mesto preto zvolá na plážovom kúpalisku v druhej polovici mája opakovanú obhliadku, ktorej cieľom bude vyhodnotenie a následne porovnanie, ktoré vytkané

nedostatky nájomca odstránil (vrátane nedostatkov zistených Inšpektorátom práce), a teda posúdenie celkovej pripravenosti areálu plážového kúpaliska na spustenie novej letnej sezóny. „So stavom plážového kúpaliska sme dlhodobo nespokojní, o čom otvorene komunikujeme nielen s verejnosťou, ale predovšetkým s nájomcom. Nájomná zmluva podpísaná v roku 2007, ktorou získal nájomca plážové kúpalisko do dlhodobého nájmu na 30 rokov, je pre mesto nevýhodná. Aj na základe právnych analýz, ktoré sme si dali vypracovať a ktoré mali k dispozícii poslanci i zástupcovia petičného výboru je zrejmé, že zmluvu je možné ukončiť len dohodou oboch zmluvných strán, k čomu zatiaľ nedošlo. Preto budeme s nájomcom v najbližšom období rokovať o možnostiach zlepšenia kvality a zatraktívnenia areálu plážového kúpaliska, ako aj o termíne odstránenia všetkých, obhliadkou zistených, nedostatkov. V súvislosti s prevádzkou plážového kúpaliska budeme v intenciách zmluvy požadovať od nájomcu dodržiavanie všeobecne záväzných právnych predpisov a iniciovať výkon kontroly prostredníctvom kompetentných inštitúcií, s cieľom zabezpečiť ochranu zdravia návštevníkov plážového kúpaliska. Naším prioritným cieľom je naplniť očakávania verejnosti týkajúce sa prevádzkovania sociálnych zariadení, stravovania, atrakcií, bezpečnosti bazénov, ako aj ďalších súčastí kúpaliska,“ dopĺňa primátor Ján Nosko.

Z. Marhefková

Plážové kúpalisko počas odbornej obhliadky

Otázka pre čitateľov

V marcovom vydaní Radničných novín ste mali možnosť zapojiť sa do súťaže o prezentačné predmety mesta Banská Bystrica. Stačilo nám do redakcie napísať odpoveď na súťažnú otázku: Kto bol prvý banskobystrický richtár? Správna odpoveď je: richtár Ondrej. Všetkým čitateľom, ktorí sa do súťaže zapojili, ďakujeme. Víťazmi sa stávajú dvaja výhercovia, a to **pani Lakotová** a **pani Cimermanová**. Výhercom gratulujeme.

V súťaži pokračujeme aj v aprílovom čísle Radničných novín. Pýtame sa vás:

Ktorý kráľ vydal mestu Banská Bystrica v roku 1524 novú privilegiálnu listinu?

- A) Ľudovít II.
- B) Belo IV.
- C) Vladislav II.

Odpovede nám môžete posilať do 9. mája 2025 na adresu: Mesto Banská Bystrica, Radničné noviny, Československej armády 26, 974 01 Banská Bystrica, ako aj na e-mail: radnicnenoviny@banskabystrica.sk, predmet správy: súťaž.

Informácie z radnice

Foto: archív MsÚ BB

01. Začala sa výstavba dlho očakávanej cesty na Pršiansku terasu

Predseda Banskobystrického samosprávneho kraja Ondrej Lunter a primátor mesta Ján Nosko odštartovali 1. apríla práce na výstavbe cesty, ktorá spojí Pršiansku terasu a obec Horné Pršany s mestom. Zjednoduší tým život stovkám obyvateľov. Nová cesta vznikne rekonštrukciou starej, nedokončenej komunikácie a jej rozšírením o úplne nový úsek. Vo výsledku bude mať tri jazdné pruhy, ktoré zabezpečia plynulejšiu premávku. Lemovať ju bude dva metre široký chodník osvetlený modernými LED svetidlami, ktoré prispejú k vyššej bezpečnosti chodcov. Súťaž na zhotoviteľa cesty vyhrala spoločnosť Metrostav DS. Celkové náklady predstavujú 2,9 milióna eur s DPH. Projekt sa delí na dve hlavné časti – rekonštrukciu existujúceho úseku v dĺžke 500 metrov a novostavbu v dĺžke 1 030 metrov. Rekonštrukcia zahŕňa okrem odfrézovania starej vozovky aj výmenu prvkov odvodnenia a poškodených obrubníkov ako aj sanáciu konštrukčných vrstiev v najviac poškodených úsekoch. Novostavba si bude vyžadovať zemné práce, vybudovanie nových prípojok odvodnenia a realizáciu konštrukčných vrstiev. Stavba by mala byť ukončená do 12 mesiacov. Kraj aj mesto financujú projekt z úverových zdrojov. Väčšinu budúcej cesty hradí župa. Mesto sa bude podieľať na vybudovaní chodníkov a verejného osvetlenia, ktoré následne prevezme do svojej správy. Na výstavbu cesty prispeli aj súkromní developeri.

red.

02. Výberové konanie na riaditeľa základnej školy

Mesto Banská Bystrica vyhlásilo výberové konanie na obsadenie miesta riaditeľa/ky Základnej školy J. G. Tajovského, Gaštanová

12, Banská Bystrica. Požadované kvalifikačné predpoklady definuje zákon č. 138/2019 Z. z. o pedagogických zamestnancoch a odborných zamestnancoch a vyhláška Ministerstva školstva, výskumu, vývoja a mládeže Slovenskej republiky č. 173/2023 Z. z. o kvalifikačných predpokladoch pedagogických zamestnancov a odborných zamestnancov. Vyžaduje sa znalosť všeobecne záväzných právnych predpisov pre oblasť školstva, ktoré súvisia s riadením školy a s predmetom činnosti základnej školy ako právnickej osoby, riadiace, rozhodovacie, organizačné, komunikačné schopnosti a znalosť práce s počítačom. Okrem povinných dokladov sa od uchádzačov bude očakávať aj vypracovanie návrhu koncepcie rozvoja základnej školy. Celé znenie pracovnej ponuky, požadované predpoklady, ostatné kritériá a požiadavky aj zoznam požadovaných dokladov pre uchádzača/ku na pracovnú pozíciu sú zverejnené na webovom sídle mesta v sekcii Mestský úrad – Zamestnanie v samospráve.

Žiadosť o účasť na výberovom konaní so všetkými požadovanými dokumentmi je potrebné doručiť v listinnej podobe v uzatvorenej obálke do 5. mája 2025 do 12:00 hod. Predpokladaný termín nástupu do funkcie je 1. júl 2025.

S. Jurtinus

03. Na všetkých ihriskách už prebehla prvá kontrola po zime

V roku 2024 Záhradnícke a rekreačné služby (ZAaRES) spravovali 84 verejných detských ihrísk. Kvôli výstavbe rýchlostnej cesty R1 však došlo k dočasnému zrušeniu detského ihriska v Šalkovej. Aktuálne tak na území mesta máme 83 detských ihrísk. Na všetkých ihriskách už prebehla prvá kontrola, po ktorej sa postupne odstraňujú drobné nedostatky. Následne prídu na rad práce ako opravy dopadových plôch, výmeny niektorých nevyhovujúcich herných prvkov, či nátery konštrukcií herných prvkov. Špeciálna pozornosť sa po zime venuje 62 pieskoviskám, ktoré v tomto období postupne prechádzajú jarnou údržbou. V polovici marca boli všetky pieskoviská prekopané a včistené. Postupne sa do nich naváža nový piesok, premývajú sa a v prípade potreby sa menia poškodené rámy pieskovísk. Na detských ihriskách v materských školách sa nachádza ďalších 76 pieskovísk, na ktorých ZAaRES zabezpečuje dopĺňanie piesku a opravy drevených rámov. Pre materské školy ZAaRES tiež zabezpečuje nátery vonkajších prenosných lavičiek a detských sedení. Od začiatku roka prebieha aj údržba a oprava poškodených lavičiek na území mesta. Na výmenu výdrevy je už pripravené rezivo napríklad pre lokality pod Magurskou ulicou a Jelšový háj. Práce prebiehajú aj v Sásovskej doline, kde by do konca apríla mali byť vymenené sedenia a opravený altánok.

Úsek športu a detských ihrísk ZAaRES

04. Polícia eviduje zvýšený počet podvodných telefonátov seniorom

V súvislosti so zvýšeným počtom falošných telefonátov, ktoré aktuálne polícia eviduje v okresoch Brezno a Žiar nad Hronom, vyzýva seniorov na obozretnosť. Banskobystrická krajská polícia na sociálnej sieti informovala, že cieľovou skupinou podvodníkov sú najmä seniori, ktorým volajú na pevné linky. Polícia v tejto súvislosti upozorňuje, že podvodníci často využívajú rôzne legendy. Vydávajú sa za policajtov či iné úradné authority, prípadne si vymyslia dopravnú nehodu členov rodiny a od seniorov žiadajú odovzdať hotovosť. Podvodníci sú schopní volať aj niekoľko hodín a snažia sa dostať dotyčného pod tlak. Muži zákona vyzývajú na obozretnosť. „Zdieľajte, resp. upozornite svojich rodičov, starých rodičov či známych. Ak ide o akúkoľvek situáciu, kde od vás žiadajú peniaze, radšej si to aj niekoľkokrát preverte,“ uviedli s tým, že v prípade pochybností treba kontaktovať políciu na čísle 158.

KR PZ BB

Foto: Nunofi

05. Zberateľské kúsky pri príležitosti 770. výročia mesta

Mesto Banská Bystrica oslavuje 770 rokov od chvíle, keď kráľ Belo IV. udelil osade Bystřica v roku 1255 mestské privilégia a povýšil ju na slobodné kráľovské banské mesto. K tomuto významnému výročiu pripravilo banskobystrické Turistické informačné centrum pre všetkých zberateľov suvenírovú bankovku s vyobrazením veduty - panorámy mesta z roku 1676 a pečate zo zrekonštruovanej výsadnej kráľovskej listiny. Okrem toho, vydavateľstvo bankoviek Nunofi pri tejto príležitosti vydalo s rovnakým motívom zberateľský suvenír Love Card v štýle pohľadnice. Obe sa začnú predávať v utorok 29. apríla od 9:00 hod. na nádvorí Radnice na Námestí SNP 1 v Banskej Bystrici. Na suvenírovej bankovke je vyobrazená veduta spred takmer 350 rokov.

Turistické informačné centrum

06. Klientské centrum bude 2. mája zatvorené

Pozor, klientske centrum Mestského úradu Banská Bystrica bude v piatok 2. mája 2025 zatvorené z dôvodu rekonštrukčných prác.

Oddelenie prvého príjmu,
Klientské centrum MsÚ BB

V novozriadených rezidentských zónach sa znížil počet zaparkovaných vozidiel

Prvé rezidentské zóny sa osvedčili. V budúcnosti pribudnú aj v ďalších mestských častiach.

Rezidentské parkovanie v praxi

Zavedenie Rezidentských parkovacích zón v Podlaviciach, na Uhlisku a Severnej-Bakossovej ulici, ktoré od septembra 2024 zvýhodnilo pri parkovaní Banskobystrčanov, prinieslo prvé výsledky. Nastavenie jasných pravidiel a vytvorenie rezidentských zón odstránilo z ulíc parkovací chaos, v jednotlivých častiach mesta poklesol počet zaparkovaných vozidiel a obyvatelia začali opätovne vo väčšej miere využívať garáže na účel, na ktorý boli postavené. Vďaka investíciám do týchto lokalít pribudli nielen nové legálne parkovacie miesta, ale zrealizovala sa obnova mnohých ciest, bezbariérových chodníkov či priechodov pre chodcov. Poplatky z rezidentského parkovania vybrané v danej zóne sa do nej vrátia späť v podobe nových investícií súvisiacich s mobilitou. Použité budú predovšetkým na výstavbu nových parkovacích miest.

V minulom roku prevzalo mesto do svojej správy od spoločnosti, ktorá do konca roka 2025 v meste prevádzkuje systém platného parkovania, šesť už existujúcich rezidentských zón s 24-hodinovou reguláciou parkovania na Fortničke, Sídlišku, Kollárovej ulici, ulici Československej armády, Bakossovej ulici v smere do centra mesta a na Ceste k nemocnici. Okrem toho samospráva vytvorila nové rezidentské zóny v Podlaviciach, na Uhlisku a Severnej-Bakossovej ulici (nepárne čísla). „Tak, ako vo všetkých mestách na Slovensku, aj v Banskej Bystrici zaznamenávame v súvislosti so zavedením regulovaného parkovania pozitívne výsledky.

Hoci ide o dynamický proces je evidentné, že rozšírením rezidentských zón o ďalšie časti mesta sa podarilo odstrániť z ulíc parkovací chaos a urobiť poriadok so zaparkovanými vozidlami. Čo je dôležité, v týchto lokalitách poklesol aj počet zaparkovaných vozidiel, čo je jedným z cieľov regulácie parkovania. V súčasnosti odborné útvary mesta realizujú detailný prieskum ďalších mestských častí – Radvane-Kráľovej a Podhája, v ktorých budú v závislosti od disponibilných finančných prostriedkov vytvorené rezidentské zóny v ďalšom období. Zároveň od nového roka mesto prevezme do svojej správy aj celý parkovací systém v centre mesta,“ povedal primátor Ján Nosko.

Pred zavedením rezidentského parkovania bolo v Podlaviciach, na Uhlisku a Severnej-Bakossovej zaparkovaných celkovo 1 487 automobilov na dovedy 953 legálnych parkovacích miestach. Zvyšok vodičov využíval na parkovanie verejnú zeleň či chodníky. „Stavebnými úpravami, vybudovaním nových parkovacích miest, výraznými zmenami organizácie dopravy, resp. zjednosmerením ulíc sme v prvej etape v novozriadených rezidentských lokalitách vybudovali, alebo zlegalizovali celkovo 420 parkovacích miest. Podľa našich analýz a osobných kontrol v nočných hodinách dnes parkuje sumárne na Uhlisku, v Podlaviciach a Severnej-Bakossovej ulici už iba 1 325 vozidiel. Znamená to, že počet zaparkovaných vozidiel sa znížil o 162,“ doplnil Jakub Gajdošík, 1. zástupca primátora.

Parkovanie Banská Bystrica

Uhlisko

V súvislosti s vytvorením rezidentskej zóny sa minulý rok podarilo investovať do lokality Uhliska historicky najviac financií z mestského rozpočtu v objeme cca 400 000 eur. Výsledkom bolo legalizovanie parkovacích miest, obnova ciest, bezbariérových chodníkov i bezpečných priechodov pre chodcov. Na Uhlisku bolo pred vznikom rezidentskej zóny iba 336 legálnych parkovacích miest. Zjednosmerením Ulice na Uhlisku, Jesenského ulice, Timravy, Lesnej, Boženy Nemcovej a Pod Rybou, ako aj vytvorením výhybní v slepých uliciach na ul. Družstevná, Hviezdoslavova, Žltý Piesok a Hronské predmestie pribudlo ďalších 229 legálnych parkovacích miest. Parkovisko na Mičinskej ceste, ktoré sa nachádza mimo regulovanej zóny a slúži ako bezplatné záchytné parkovisko, prešlo lokálnymi stavebnými úpravami s vyznačením 125 parkovacích miest. V závere roka 2024 bolo vybudované aj šikmé státie na ul. Jesenského, kde je v súčasnosti možné zaparkovať 61 automobilov.

Po zavedení rezidentského parkovania v tejto lokalite sa znížil aj počet zaparkovaných vozidiel. Zatiaľ čo pred zavedením opatrení parkovalo na Uhlisku 569 vozidiel na iba 336 legálnych parkovacích miestach, dnes parkuje v priemere 474 vozidiel na až 565 legálnych parkovacích miestach.

„Vzhľadom na to, že obyvatelia Hronského predmestia 5 až 10 sú atakovaní návštevníkmi zimného štadióna, ktorí parkujú bezprostredne v blízkosti ich bytových domov, pripravili sme pre nich špeciálny režim. V tesnej blízkosti týchto bytových domov budú môcť parkovať už len rezidenti. Jednotlivými opatreniami sme ešte minulý rok zlegalizovali 18 parkovacích miest. Očakávame, že dopravné značenie, ktoré pribudne v najbližších dňoch, vytvorí pre obyvateľov ďalších 17 legálnych parkovacích miest,“ doplnil Gajdošík.

Špecifikom Uhliska je cesta na Ul. 9. mája, ktorá nemohla byť zaradená do zóny regulovaného parkovania, pretože ide o cestu druhej triedy, čo zákon neumožňuje. Pre takéto prípady plánuje mesto prostredníctvom Únie miest Slovenska iniciovať zmenu legislatívy.

Uhlisko

Foto: T. Pastorek

Severná - Bakossova

Pred zavedením rezidentskej zóny na Severnej – Bakossovej ulici parkovalo v tejto lokalite 325 vozidiel na 288 legálnych miestach. Po zavedení regulovaného parkovania dnes v tejto lokalite podľa štatistík odborných útvarov mesta parkuje už iba 296 vozidiel, čo je pokles o 29 vozidiel. K dispozícii majú po novom celkovo 311 parkovacích miest, keďže rôznymi opatreniami pribudlo na Severnej –Bakossovej ulici v minulom roku 23 nových parkovacích miest. Všetky získané financie z poplatkov za rezidentské parkovanie za rok 2024, vo výške cca 15 000 eur, budú investované späť do vylepšenia parkovania v súlade s plánom revitalizácie celej zóny v rámci projektu Zelené sídliská.

Foto: T. Pastorok

Povstalecká cesta, Podlavice

Podlavice

V mestskej časti Podlavice bolo pred zavedením rezidentskej zóny zaparkovaných celkovo 593 vozidiel na iba 329 parkovacích miestach. V rámci prvej etapy mesto investovalo 100 000 eur do vytvorenia legálnych parkovacích miest na Limbovej ulici, s využitím betónových zadržovacích panelov i do výstavby parkoviska pri OC Jednota so 17 miestami. Stavebnými úpravami prešla plocha slúžiaca kedysi ako ihrisko, legalizovali sa parkovacie miesta na Javorovej ulici i Povstaleckej ulici pri garážach, vďaka čomu pribudlo v Podlaviciach celkovo 168 legálnych parkovacích miest.

„V uplynulých dňoch sme dopravným značením vyznačili aj 12 parkovacích miest na ul. Pod Dúbravou vzhľadom na to, že ľudia, ktorí v tejto lokalite bývajú, boli často atakovaní tými, ktorí sa chceli vyhnúť pravidlám rezidentskej zóny. Zamedzovali tak parkovaniu obyvateľov, ktorí Pod Dúbravou žijú,“ povedal Daniel Dudáš z oddelenia údržby miestnych komunikácií a inžinierskych sietí. Podlavice kedysi patrili k mestským častiam

s veľkým počtom vyhradených parkovacích miest, ktoré boli zrušené. Dnes sú k dispozícii výlučne len pre ťažko zdravotne postihnuté osoby, resp. držiteľov modrého parkovacieho preukazu vydaného Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny. Kedysi sa parkovacie miesta pre ŤŽP osoby vyznačovali samostatnou modrou značkou s písmenom P a nápisom rezervé, spoločne s dodatkovou tabuľkou s EČV. Podľa novej vyhlášky sa parkovacie miesta pre ŤŽP osoby označujú značkou Zákaz zastavenia spoločne s dodatkovou tabuľkou, ktorá konkretizuje vyhradené parkovanie.

„Vzhľadom na to, že v Podlaviciach aktuálne parkuje 555 vozidiel na 497 parkovacích miestach, začíname s druhou etapou legalizovania a budovania parkovacích miest. Čoskoro dôjde k vytvoreniu 14 legálnych parkovacích miest pri ZŠ Gaštanová, 10 nových miest na Gaštanovej ulici a na Lipovej ulici pozdĺž základnej školy pribudne 17 parkovacích miest,“ hovorí Martin Snopko, vedúci oddelenia údržby miestnych komunikácií a inžinierskych sietí.

V ďalšej etape sa vybuduje na Limbovej ulici nových 40 parkovacích miest a na Gaštanovej ulici pri hromadnej garáži 26 parkovacích miest. Tieto parkovacie miesta by mali pokryť aj potrebu ľudí, ktorí parkujú na bývalom detskom ihrisku vo vnútrobloku Javorová. Detské ihrisko tak opäť bude plniť funkciu, pre ktorú bolo vytvorené.

„Zároveň vedíme so spoločnosťou STEFFE rokovania o odkúpení bývalej kotolne, ktorá je postavená na mestskom pozemku. Odbor architekta mesta považuje tento pozemok za najvhodnejší na výstavbu parkovacieho domu v budúcnosti. Do času, kým by sa podarilo projekt zrealizovať, by sme pozemok po asanácii objektu využívali ako parkovisko s cca 23 parkovacími miestami pre obyvateľov Podlavíc,“ objasnil primátor Ján Nosko. Celkovo by tak v Podlaviciach v najbližších dvoch rokoch malo pribudnúť viac ako 100 parkovacích miest, ktorých výstavba bude financovaná z vybraných poplatkov za rezidentské parkovanie.

Z. Marhefková

Uhlisko

Zaparkované autá

- 95

569

PRED

474

TERAZ

Legálne parkovacie miesta

+ 229

336

PRED

565

TERAZ

Severná – Bakossova

Zaparkované autá

- 29

325

PRED

296

TERAZ

Legálne parkovacie miesta

+ 23

288

PRED

311

TERAZ

Podlavice

Zaparkované autá

- 38

593

PRED

555

TERAZ

Legálne parkovacie miesta

+ 260

329

PRED

497

TERAZ

589

II. ETAPA

Poslanecké názory

V aprílovom vydaní Radničných novín sme, podľa abecedného poradia, poskytli priestor poslancom: Hane Kasovej, Igorovi Kašperovi a Pavlovi Katreniakovi. Opýtali sme sa ich: A) Aký máte názor na prevzatie šiestich už existujúcich rezidentských zón do správy mesta? Ako hodnotíte zavedenie rezidentských zón v ďalších lokalitách? Čo si myslíte o plánovanom rozšírení rezidentského parkovania do ďalších mestských častí? B) Ako vnímate priority obyvateľiek/obyvateľov vášho volebného obvodu?

Ing. arch. Hana Kasová

A Rezidenčné parkovanie s 24-hodinovou reguláciou bolo zavedené v roku 2012 v centre mesta, neskôr rozšírené do šiestich zón. Toto parkovanie spravovala spoločnosť EEI s.r.o. Nevýhodná zmluva bola v roku 2015 nahradená novou, ktorá mestu ponecháva 35% z ročného výberu parkovného, po odpočítaní poplatkov. Zmluva končí 31. 12. 2025, čo dáva mestu šancu budovať vlastné kapacity na zabezpečenie parkovania a výber investovať do budovania parkovacích domov, záchytných parkovísk a dopravnej infraštruktúry. Regulácia parkovania na celom území mesta je však nevyhnutná. Nastavenie rezidenčného parkovania vo všetkých obytných zónach preto podporujem. V roku 2017 začal zber dát o územiach. Po dlhej nekomunikácii zo strany mesta bol v roku 2024 predložený návrh pre nové zóny, do ktorého sme už nemali možnosť vstúpiť. Naše návrhy od občanov neboli akceptované. Teraz by mala byť regulácia vyhodnotená a postupne zavedená do zón na Fončorde, Sásovej a Radvani. Tie sú náročnejšie, s väčším deficitom parkovacích miest a problémami, preto komunikáciu s obyvateľmi vnímam ako nevyhnutnú.

B Fončorda je sídlisko s veľkým počtom obyvateľov so špecifickými potrebami. Ľudí trápi najmä zlý stav chodníkov a bariéry ako schodiská, vysoké obrubníky alebo neosvetlené časti chodníkov. Rodiny s malými deťmi trápia kvalita verejných priestorov, bezpečnosť žiakov v okolí škôl alebo absencia priestorov pre tínedžerov. Veľa Fončordčanov citlivo vníma nevhodne sa rozrastajúcu zástavbu po obvode Fončordy a stratu kontaktu s prírodou. Vo vnútroblokoch nevznikajú nové verejné parky, naopak, aj posledné plochy zelene boli v minulosti odpredané a ich využitie je v pripravovanej zmene územného plánu navrhované v neprospech občanov. Budeme o tom s občanmi diskutovať. K zlepšeniu prostredia by mala prispieť revitalizácia vnútrobloku Mládežnícka – Družby – Okružná. V roku 2025 bude tiež realizovaná veľká obnova chodníkov spojená s výstavbou cyklotrás. Obava chodcov zo straty bezpečnosti je však citeľná. Dlhodobu neriešeným problémom je parkovanie.

Ing. Igor Kašper

A Rezidentské parkovanie sa zavádza v každom väčšom meste na Slovensku. Je to najúčinnější spôsob ako ochrániť domáчих rezidentov a zároveň vytvára možnosť budovať nové parkovacie miesta na sídliskách. Tak ako napr. na Sládkovičovej ul., kde medzi bytovými domami vznikli nové parkoviská. Ďalšou výhodou rezidentského parkovania je, že týmto opatrením „zmizne“ priemerne 10% áut zo sídlisk. Ide napr. o služobné alebo dlhodobo nepoužívané autá. Skúsenosti nielen z iných miest, ale aj z lokalít nášho mesta potvrdzujú, že to bol pre Bystričanov dobrý krok. Aj keď každá zmena trochu bolí a nikdy sa nedá vyhovieť každému, som presvedčený, že v tom treba pokračovať aj v ostatných častiach mesta.

B V našom volebnom obvode pokračujeme vo veľkých aj menších investíciách. S kolegom Milanom Smädom a piatimi aktívnymi Občianskymi radami to úspešne „ťaháme“ už 15 rokov. Ich podnety sú pre nás inšpiráciou. Po dlhých rokoch nášho boja sa začala výstavba novej cesty na Pršiansku terasu spolu s chodníkom a osvetlením. Ide o najrozvojovejšiu časť mesta, ktorá si zaslúži bezpečnejší prístup. Mesto bude financovať chodník a osvetlenie, BBSK stavbu cesty. Vďaka patrí aj miestnej Občianskej rade a investorom, ktorí sa zapojili do projektu. Na sídlisku Kráľová plánujeme krásnu oddychovú zónu v rámci projektu „Zelené sídliská“. Cez Fond na podporu športu by sme chceli opraviť vrchnú časť Mestského mládežníckeho štadióna, ktorá bude prístupná širokej verejnosti. V Kremničke je tento rok v pláne vybudovanie chodníka ku Krematóriu s výhľadom až do Rakytoviec. V Rakytovciach sa pripravuje realizácia altánku vedľa areálu s futbalovým ihriskom. V Iliashi je na rade úprava chodníka smerom na cintorín a publikácia o jeho histórii. Momentálne sa projektuje aj nový kremničiansky most. Na celom území nášho volebného obvodu bude pokračovať oprava chodníkov, komunikácií, budovanie stojísk pre kontajnery, starostlivosť o zeleň. Aj tento rok zorganizujeme skvelé akcie, ktoré sa tešia veľkej popularite, napr. Rozprávkový les, Športový deň, Mikuláš, Jubilanti a mnohé iné. Nezabúdame ani na kluby seniorov.

Pavel Katreniak

A Usporiadať dopravu v meste nie je jednoduché. V zrýchlenom tempe času sa vlastnenie auta stáva podmienkou fungovania rodiny. Je hlad po parkovacích plochách. Zahusťovanie stavbami je ranou zeleni i doprave, vrátane statickej. Zvolený princíp parkovania uprednostnením obyvateľov s trvalým pobytom považujem za správny. Nemyslím si však, že sa postupuje podľa ohláseného sloganu „Reguluj, kde je najväčší problém“. Väčšie ťažkosti s parkovaním sú v Sásovej či Fončorde než na Uhlisku či Severnej. Rozumiem, že mesto chcelo systém odskúšať na menej chýlostivých miestach, nie tak finančne náročných. V mestskej kase totiž chýbajú peniaze z parkovného. Firma EEI, ktorej mesto prenechalo spravovať režim parkovania, sa zmluvne zaviazala vybudovať parkovací dom vo výške 2,5 mil. eur. Kde je? Dúfam, že tohto roku bude EEI v našom meste koniec a že už nepríde žiaden dodatok k zmluve.

B V prvom obvode sa zbiehajú tepny z ostatných častí Banskej Bystrice. Rozprestiera sa od Graniara a Belvederu cez Fortničku, centrum, Karlovo a sídlisko až k Senici. Aktuálne tu žije 11 993 obyvateľov. Evidovaných je 1 683 ľudí bez domova s adresou na mestskom úrade. Snažím sa byť v dennom styku s občanmi. Zverejnil som kontakty, vrátane súkromného mobilu. Ako vládzem a stíham, chodím do terénu. Za najväčšie boľáčky považujem nadmernú dopravu, stav komunikácií, upchaté kanály a zápasy o stromy. Väčšina pracovníkov mesta má vôľu veci vylepšovať. Lenže mesto v minulosti rozpredalo bonitný majetok. A tak rozpočet kríva; niet dosť financií na práce spojené s odstraňovaním nedostatkov, ktoré sa valia. Nevieť sa uspokojiť, že sa málo hýbe obnova mestského parku alebo v akom otrasnom stave je roky rokové podchod z centra na Uhlisko. Veľmi si vážim dobrovoľníkov, čo sa zapájajú do bohumilých akcií, akou je brigáda „Za krajšie mesto. Mám radosť, že Urpín ostáva miestom pre duševný i telesný relax. Je fajn, že vodomet na námestí bol sfunkčnený. I fontána pred mestským úradom. Kiežby voda striekala do výšky pred Hungárkou či na Námestí slobody. Kiežby bolo všade sviežo!

Dajte si pozor na zmenu organizácie dopravy

V Banskej Bystrici boli po prvý raz aplikované bus pruhy a zmenila sa prednosť v jazde na viacerých cestách. Vozidlá MHD budú oproti osobným automobilom rýchlejšie.

Rýchlejšie hromadnou dopravou

Na všetkých vstupoch do kruhového objazdu pri Lidli, ktorý patrí k najväčším dopravným uzlom v lokalite Rooseveltovej nemocnice, sú vybudované bus pruhy. Zatiaľ čo cestujúci mestskej hromadnej dopravy doteraz čakali spolu s autami v dopravnej zápche, vytvorením samostatných bus pruhov budú môcť vodiči MHD plynule pokračovať kruhovým objazdom do nemocnice. „Skrátením času jazdy trolejbusu alebo autobusu vytvárame atraktívnejšiu MHD a motivujeme ľudí prestúpiť do ekologickej dopravy. Cesta verejnou hromadnou dopravou bude rýchlejšia a viac konkurencieschopná voči automobilovej doprave,“ povedal primátor Ján Nosko. Bus pruhy sú určené aj pre vodičov taxislužieb.

Nové pruhy pre autobusy a taxíky

Jeden bus pruh je vytvorený v smere od mestského parku na Tajovského ulicu ku kruhovému objazdu. Zároveň tu došlo k dôležitej zmene dopravného značenia a prednosti

v jazde. Hlavná cesta bola doteraz v smere od mestského parku k Rooseveltovej nemocnici. Po zmene organizácie dopravy hlavná cesta vedie od kruhového objazdu na Tajovského ulici smerom na výjazd na diaľnicu R1. Vozidlá prichádzajúce od mestského parku musia dávať prednosť v jazde. Aby bola križovatka na Tajovského ulici pod viaduktom bezpečná, pri zjazde z R1 už nie je možné odbočiť do mestského parku. Prikázaný smer je doprava, na kruhový objazd. Ďalším opatrením je vybudovanie bus pruhu v smere od Švermovej ulice a Triedy Hradca Králové do kruhového objazdu. Na základe odporúčania dopravnej polície sa bude dva mesiace zatiaľ testovať a následne sa definitívne rozhodne, či sa osvedčil. Tretí bus pruh je pri výjazde z Rooseveltovej nemocnice. „V ypsilonovej križovatke pod nemocnicou sa často tvorili kolóny, ktoré siahali až po autobusovú zastávku pri nemocnici a MHD stála spolu s autami v zápche. Aplikáciou bus pruhu tak budú môcť vodiči autobusov a trolejbusov celú zápchu obísť a pokračovať na zastávku

Tajovského pri stredných školách, kde sme pristúpili aj k zúženiu vozovky a vytvoreniu bezpečného ostrovčeka. Výrazným spôsobom to zvýši bezpečnosť ľudí prechádzajúcich cez cestu,“ doplnil Jakub Gajdošík.

Z MHD vystúpite komfortnejšie

Komfort i bezpečnosť chodcov a cestujúcich v bezprostrednej blízkosti nemocnice sa zvýšila aj zmenou pozície výstupnej zastávky. „Pôvodná autobusová zastávka bola umiestnená tak, že pacienti a návštevníci museli po vystúpení z MHD prejsť cez cestu na druhú stranu do nemocnice. Po novom prejde autobus a trolejbus cez parkovisko a následne vyloží cestujúcich priamo na nový chodník s novovybudovaným schodiskom a rampou pri budove polikliniky bez toho, aby museli prechádzať z jednej strany na druhú. Určite tým dosiahneme vyššiu bezpečnosť našich pacientov,“ doplnila Miriam Lapuníková, riaditeľka Rooseveltovej nemocnice.

Z. Marhefková

Štvorprúdovka v Sásovej prechádza komplexnou rekonštrukciou

Na Rudohorskej ulici pribudne legálne parkovanie a bezpečný pruh pre cyklistov.

Rekonštrukcia súvisí s budovaním cykloopatení, na ktoré mesto získalo viac ako štyri milióny eur z Plánu obnovy a odolnosti. Po realizácii projektu bude štvorprúdová cesta vedúca od križovatky Lidl po sásovskú polikliniku slúžiť na bezpečný prejazd a parkovanie nielen motoristom, ale aj cyklistom. Mesto Banská Bystrica začalo s rozsiahlou rekonštrukciou hlavnej štvorprúdovej vozovky na Rudohorskej ulici v Sásovej. Stavebné práce budú spočívať v rozšírení jazdných pruhov, výmene všetkých obrubníkov a oboch asfaltových vrstiev, pričom obrusná vrstva bude z najkvalitnejšieho modifikovaného asfaltu, ktorý sa používa na diaľniciach. „Jazdné pruhy rozširujeme preto, aby bolo možné na tejto dôležitej dopravnej tepne

vybudovať jazdný pruh pre motorové vozidlá, parkovacie miesta a zároveň bezpečný cyklopruh pre cyklistov, ktorí ju využívajú vo veľkej miere už aj v súčasnosti. Realizáciou stavebných prác zvýšime bezpečnosť všetkých účastníkov cestnej premávky v tejto lokalite a v celej dĺžke, v oboch smeroch bude možné aj parkovať,“ povedal primátor mesta Ján Nosko. Projekt je z veľkej časti financovaný z Plánu obnovy a odolnosti. Časť prostriedkov na neoprávnené výdavky vyčlenila samospráva. „Táto dôležitá cesta v Sásovej vykazuje dlhodobú poškodenia, ktoré sú príčinou vzniku výtlkov a nerovností. Od výstavby sídliska neprešla zásadnou rekonštrukciou, preto sme sa rozhodli pre výmenu oboch vrstiev asfaltu a všetkých obrubní-

kov, vrátane odvodnenia. Vzhľadom na to, že ide o mimoriadne vyťaženú vozovku, medzi jednotlivé asfaltové vrstvy budú vložené aj tzv. geomreže, ktoré významne zvýšia odolnosť a životnosť celého úseku a tým aj úspory v mestskom rozpočte v budúcnosti,“ doplnil viceprimátor Jakub Gajdošík. Z dôvodu stavebnej činnosti sú v súčasnosti jazdné pruhy zúžené. Na dočasné dopravné obmedzenia upozorňuje dočasné dopravné značenie. Mesto sa ospravedlňuje obyvateľom za zníženie komfortu a žiada o trpezlivosť počas realizácie projektu. Práce na hlavnej ceste by mali byť ukončené do konca júna 2025.

Z. Marhefková

Lazovná ulica bude zelenšia

Mesto Banská Bystrica predložilo v auguste 2024 žiadosť do dotačného programu Siet' zelenej budúcnosti, vyhláseného spoločnosťou SPP - distribúcia, a.s., a bolo úspešné. Vďaka získaným financiam v objeme 10 000 eur, spolu s finančnými prostriedkami z národného ocenenia ENVIROMESTO vo výške 4 000 eur tak bude Lazovná ulica ešte zelenšia a rozkvitnutejšia. Osádzanie mobilnej zelene v lokalitách, ktoré sa v letných mesiacoch prehrievajú, je jedno z ďalších opatrení, ktorými samospráva reaguje na klimatickú zmenu. Projekt sa uskutočnil vďaka podpore z Nadácie EPH.

Historické centrá miest boli v minulosti budované tak, že je dnes finančne veľmi náročné a často nemožné vysadiť do tohto prostredia zeleň. Mnohé ulice sú v letných mesiacoch extrémne prehrievané a stávajú sa teplotnými ostrovmi. Zámerom mesta je tento jav eliminovať a zároveň zatraktívniť verejné priestranstvá. S myšlienkou osádzania mobilnej zelene prišlo mesto už v roku 2022, keď bolo šesť mobilných kvetinnáčov umiestnených v Lazovnej ulici. Kvitnúce stromy so sezónnymi kvetmi oživil celkový vzhľad tejto lokality.

„Počas rekonštrukcie Lazovnej ulice pred desiatkami rokov sa úplne zabudlo na zeleň, preto sme pred tromi rokmi v tejto časti mesta umiestnili veľkorozmerné kvetinnáče so stromami. Vďaka mobilnej zeleni dovtedy fádna Lazovná ulica rozkvitla. Som

rád, že sme uspeli v ďalšom projekte a môžeme realizovať ďalšie zelené opatrenia, ktorými dosiahneme zelenšie centrum mesta. Naším zámerom je okrem zatraktívnenia celého priestoru, eliminovať prehrievanie tejto lokality v letných mesiacoch. Verím, že

rozkvitnutá Lazovná ulica ešte viac spríjemní prechádzky obyvateľom a návštevníkom Banskej Bystrice,“ povedal primátor Ján Nosko. Z financií vo výške 14 000 eur doplnia pracovníci Záhradníckych a rekreačných služieb do Lazovnej ulice ďalších sedem veľkokapacitných kvetinnáčov s izoláciou a samozavlažovaním. „Údržbu a prevádzku kvetinnáčov spolu s vysadenou zelenou majú dlhodobu vo svojej náplni pracovníci Záhradníckych a rekreačných služieb. Mobilnú zeleň plánujeme rozšíriť aj do ďalších lokalít tak, aby sme prehrievané verejné priestranstvá postupne ochladzovali a spravili z nich atraktívnejšie miesta,“ doplnil Martin Majling, 2. zástupca primátora.

Z. Marhefková

Prvých šesť mobilných kvetinnáčov bolo umiestnených v Lazovnej ulici v roku 2022, teraz pribudlo ďalších sedem.

Kosenie zrýchlia nové širokozáberové kosačky

Záhradnícke a rekreačné služby majú v správe približne 3,3 mil. m² zelených plôch a verejných priestranstiev v Banskej Bystrici. Objem celkovej kosby však na základe minulých rokov odhaduje na približne 6 mil. m².

Ako informoval manažér kosieb organizácie Záhradnícke a rekreačné služby (ZAaRES) Adrián Kostúr, začiatok kosieb predpokladajú tento rok hneď po Veľkej noci, avšak vzhľadom na vývoj vegetácie a poveternostné podmienky sa tento termín môže ešte zmeniť. „Verejnú zeleň začneme štandardne kosiť na ôsmich lokalitách, a to na štyroch lokalitách v oblasti Fončorda-Radvaň kde je najrýchlejší vývoj rastu vegetácie, na dvoch lokalitách v centre mesta a na dvoch lokalitách v Sásovej. Na tieto práce budú nasadení naši kmeňoví zamestnanci, externí dodávatelia a oddiel odsúdených z Ústavu na výkon trestu v Kráľovej. Pre špecializované oblasti, ako sú škôlky, detské ihriská a cintoríny, budú vyčlenené špeciálne tímy.“

Kosenie bude intenzívnejšie

Kosenie sídliskovej zelene bude podľa jeho ďalších slov prebiehať 4-krát ročne podľa potreby. Plochy v centre mesta budú kosené intenzívnejšie, podľa potreby a vývoja vegetácie, 6 - 8-krát. Intenzívnejšie budú kosené detské ihriská, a to podľa potreby 4 - 8-krát. Kosenie materských škôl bude prebiehať v štandardnom režime, podľa potreby 4 -

5-krát. Takisto bude zabezpečené aj kosenie cintorínov podľa potreby 4-krát. Prícestná zeleň bude kosená na základe vývoja vegetácie a priamej potreby 2 - 4-krát. „Mesto Banská Bystrica zaobstaralo pre potreby organizácie štyri širokozáberové kosačky, ktoré zefektívnia priebeh kosieb. Pri ručnom náradí sme už od roku 2023 začali prechádzať na náradie s elektrickým pohonom, v čom mienime naďalej pokračovať. Znižujeme tým prevádzkové náklady aj uhlíkovú stopu našej organizácie,“ uviedol Martin Porubský vedúci ekonomického úseku.

Zelené plochy chránia počas letných horúčav

ZAaRES má v katastri mesta v správe aj plochy so zníženou frekvenciou kosenia, tzv. extenzívne plochy. „Je vyčlenených 28 takýchto plôch. Prebieha na nich mozaikové aj štandardné kosenie, pričom celá plocha sa pokosí 1 - 2-krát. Prírode blízkou údržbou týchto plôch sa nám darí zabezpečiť v mestskom prostredí efektívne ochladzovanie priestoru počas horúcich letných dní. Efektivitu pri údržbe týchto extenzívnych lokalít nám zvýši svahový nosič náradia, ktorý sa

nám podarilo získať z mimorozpočtových zdrojov a príspevku od mesta Banská Bystrica. Vďaka tejto metóde údržby sa darí znižovať prašnosť, zadržiavať vodu v krajine a súčasne zvyšovať biodiverzitu prostredia,“ informoval manažér kosieb. Rekultivácia trávnikov prebieha podľa Adriána Kostúra štandardne podľa potreby po monitoringu plôch formou terénnych kontrol. „Poškodenie trávnikov vzniká najčastejšie kvôli parkovaniu či sústavnému rozjazďovaniu vozidiel. Zväčša sa jedná o trávniky v blízkosti miestnych komunikácií. Tieto plochy prechádzajú rekultiváciou. Parky a parčíky, kde je zvýšená koncentrácia obyvateľov a dochádza k degradácii a zašlapávaniu sa dosievajú.“ Organizácia tiež monitoruje invázne druhy rastlín. „V Banskej Bystrici evidujeme 18 plôch, ktoré sú pravidelne kontrolované. Tieto plochy o výmere 41 600 m² kosíme pravidelne podľa potreby, pričom na plochách s výskytom krídlatky (Fallopia) zabezpečujeme pred kosbou chemické ošetrenie územia.“ Novinkou v manažmente kosenia mesta je prevzatie lokality so vzácnymi druhmi rastlín v Laskomerskej doline do správy ZAaRESu.

S. Jurtinus

Mesto bude prísnejšie kontrolovať, ako podnikatelia narábajú s odpadmi

Systém zberu triedeného odpadu slúži len pre obyvateľov. Podnikatelia sú povinní separovaný odpad odvážať na vlastné náklady.

Zber zmesového komunálneho odpadu zabezpečuje podnikateľským subjektom mesto. Pre jednotlivé komerčné prevádzky sú určené čierne nádoby označené červeným bodom. Pre prevádzky, ktoré produkujú minimálne množstvo odpadu, alebo sídlia v lokalite, ktorá je pre smetiarske autá nedostupná, je určený vrecový zber, pri ktorom môžu päťdesiatlitrové vrecia s logom zberovej spoločnosti vykladať priamo pred prevádzky. Vydávanie vriec zabezpečuje zberný dvor v Radvani. Podnikatelia si môžu sami určiť veľkosť nádoby alebo frekvenciu zvozu tak, aby pokryli produkciu zmesového komunálneho odpadu. Na triedený zber komunálneho odpadu však podnikatelia nesmú využívať zavedený systém triedeného zberu, ktorý slúži len obyvateľom. Zber triedených komodít mesto podnikateľským subjektom nezabezpečuje. Ide napríklad o biologicky rozložiteľný odpad (napr. pokosená tráva, lístie), biologicky

rozložiteľný kuchynský odpad (napr. reštauračný odpad), elektroodpad (napr. použité batérie, akumulátory). Podnikatelia sú tiež povinní na vlastné náklady prostredníctvom oprávnenej osoby separovať papier, plasty, sklo, kovy, a viacvrstvové kombinované materiály. „Pravidelne sa stretávame s tým, že zazmluvnená kapacita nádob na zmesový odpad pri právnických subjektoch je preplňaná, nedostatočná, odpad sa často

nachádza aj mimo nádob vrátane odpadu, ktorý je možné vytriediť, napríklad papierové krabice alebo sklenené fľaše. Odpad si pôvodcovia dokonca prehadzujú aj medzi sebou navzájom,“ povedal Peter Suchý, vedúci Oddelenia odpadového hospodárstva a údržby verejných priestranstiev Mestského úradu v Banskej Bystrici. Podľa jeho ďalších slov môže príslušný orgán štátnej správy odpadového hospodárstva právnickej osobe alebo fyzickej osobe – podnikateľovi, ktorá porušuje zákon o odpadoch uložiť pokutu. „Mesto Banská Bystrica zintenzívnilo spoluprácu s príslušnými orgánmi štátnej správy, čo sa prejaví hlavne vo zvýšenom počte kontrolovaných subjektov. Veríme, že nám všetkým na verejnom poriadku v meste záleží a dosiahnuť zlepšenie môžeme len spoločným úsilím. Zároveň touto cestou ďakujem každému, kto stanovené pravidlá dodržiava,“ uzavrel Peter Suchý.

S. Jurtinus

Preplnené stojisko s nádobami pre podnikateľov so zjavne nevyseparovaným odpadom

Pre nahlasovanie problémov a porúch využite odkazprestarostu.sk

Problémy obyvateľov sú problémami mesta, preto sa ich samospráva snaží postupne odstraňovať.

Portál odkazprestarostu.sk slúži pre hlásenie problémov týkajúcich sa hmotných vecí, ktoré môžu byť v meste upratané, opravené, vymenené, alebo odstránené. Podnet sa musí týkať konkrétnej lokality, preto pri nahlasovaní portál vyžaduje fotografiu alebo videozáznam. Nenahlasujte urgentné problémy, ani také, ktorých riešenie je v kompetencii polície (napr. porušovanie predpisov pri parkovaní). Administrátori portálu najprv podnet skontrolujú a ak spĺňa všetky potrebné kritériá, zašlú ho samospráve na riešenie. Následne pracovníci mestského úradu podnet riešia najčastejšie s pomocou pracovníkov z Podniku medzitrhu práce. V ostatnom období sa podarilo opraviť a doplniť rôzne zábradlia na území celého mesta, doplniť dlažbové kocky, odstrániť nepotrebné, nebezpečné, zabudnuté kovové konštrukcie, staré

reklamné zariadenia a vyriešiť mnoho iných drobností, ktoré hyzdili tvár mesta. Od začiatku roka 2025 už obyvatelia mesta nahlásili cez portál odkazprestarostu.sk spolu 243 podnetov, z toho 41 podnetov už bolo vyrie-

šených, 112 podnetov je v riešení, uzavretých podnetov bolo 16 a 74 podnetov samospráva riešiť ešte ani nezačala. V mnohých prípadoch je však sporné vlastníctvo, správa, alebo zodpovednosť riešenia za uvedené podnety. Na

tomto mieste budeme každý mesiac uverejňovať riešenia niektorých Vašich podnetov.

Portál odkazprestarostu.sk je projektom neziskovej mimovládnej organizácie Inštitútu pre dobre spravovanú spoločnosť - SGI. Projekt má ambíciu prispieť ku skvalitneniu miestnych samospráv a ich pozitívnejšiemu vnímaniu občanmi a to vďaka posilnenej komunikácii z oboch strán.

S. Jurtinus

Podnety, pre ktoré je portál určený spadajú do nasledujúcich kategórií:

- ✓ **Cesty, chodníky a iné verejné komunikácie** (cesty, cyklotrasy, schody, oplotenie)
- ✓ **Zeleň a životné prostredie** (stromy, neporiadok, znečisťovanie)
- ✓ **Dopravné značenie** (značky, semaforey, stĺpiky)
- ✓ **Mestský mobiliár** (koše, ihriská, lavičky, zastávky MHD)
- ✓ **Automobily** (parkovanie a „vraky“)
- ✓ **Verejné služby** (osvetlenie, kanalizácia, MHD, web, rozvodné siete)
- ✓ **Verejný poriadok** (stavby, reklama, vandalizmus)

ODKAZ PRE
STAROSTU

Nepôvodné druhy drevín na Slovensku

V zmysle zákona č. 150/2019 Z. z. o prevencii a manažmente introdukcie a šírenia invázných nepôvodných druhov a o zmene a doplnení niektorých zákonov, sa jedná o nepôvodné - obavy spôsobujúce druhy.

Pajaseň žliazkatý (*Ailanthus altissima*)

Opis: Táto drevina dorastá do výšky 20 až 25 metrov. Kôra na kmeni je hladká, sivohnedá. Listy sú protistojné, 40 – 60 cm dlhé, so sýto oranžovou stopkou. Sú lesklé a tmavozelené. V jesennom období sa farba výrazne zmení na oranžovo červenú až červenú. Kvety sa vytvárajú v júni až auguste. Sú jednopohlavné, sústredené vo vrcholových metlinách, s výraznou vôňou. Plodom sú podlhovasté krídlaté nažky. Drevina je nenáročná, tolerantná aj voči suchu. Závažnou škodlivosťou tohto druhu je, že do pôdy vylučuje koreňmi látky, ktoré bránia rastu iných druhov drevín. Šíri sa vegetatívne aj generatívne. Vytvára veľké množstvo koreňových výmladkov. Po zrezaní kmeňa, sa vytvorí okolo pňa hustý porast výmladkov. V jesennom období produkuje semená, ktoré sú vetrom roznášané na väčšie vzdialenosti. Tieto následne dobre klíčia.

Metóda odstraňovania: Pri tomto druhu je vyslovený zákaz jeho výlučne mechanické odstraňovanie výrubom! V tomto prípade odstraňovanie je potrebné použiť tzv. injekčnú metódu, pri ktorej sa aplikuje priamo do kmeňa dreviny registrovaný prípravok na ochranu rastlín (herbicíd). Najvhodnejší termín aplikácie je v čase vegetácie za suchého počasia, kedy sa herbicíd po aplikácii rýchlo vstrebáva. Takto oše-

trené jedince sa ponechávajú aspoň 2 roky, kým úplne vyschnú a až následne sa po úplnom vyschnutí môžu vypíliť.

Beztvarec krovitý (*Amorpha fruticosa*)

Opis: Tento ker je zvyčajne málo rozkorený, dorastajúci do výšky 1 až 4 metre. Listy sú striedavé, dlhé až 30 cm. Jednotlivé lístky sú elipsovité. V júni až júli tvorí dlhé súkvetia fialových alebo bielych kvetov, usporiadaných v strapcoch. Jeden strapec môže obsahovať až 80 kvetov. Plodom je struk. Ide o rýchlo rastúci ker s nízkymi nárokmi na podmienky prostredia. Dobré znáša aj suchu. Ľahko zakoreňuje z odrezka konára alebo z kúska koreňa

v pôde a tým dokáže rýchlo zabrať veľkú plochu. Okrem vegetatívneho rozmnožovania je pri tomto druhu významné aj rozširovanie generatívne (semenami).

Metódy odstraňovania: Pre tento druh nestačí len mechanické odstraňovanie výrubom, ale je potrebná aplikácia koncentrovaného registrovaného prípravku na ochranu rastlín (herbicídu) priamo na reznú plochu hneď po výrube. Využíva sa aj postrek celej rastliny.

Odbor životného prostredia, MsÚ BB

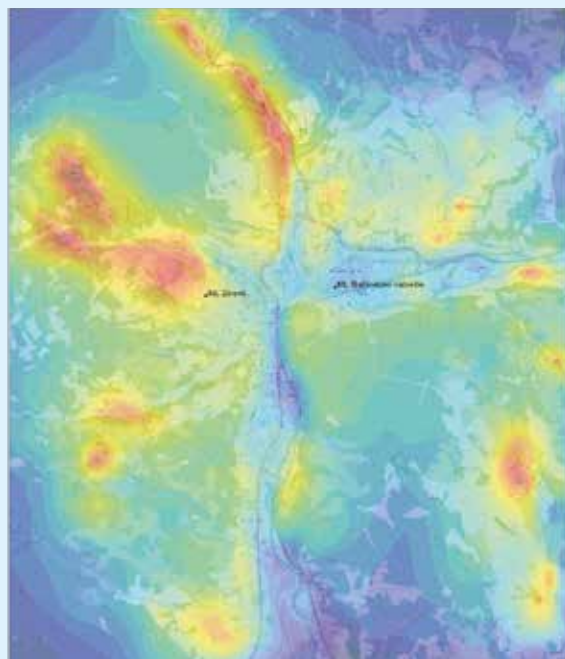
Viete, ktoré palivá sú zakázané?

Napriek tomu, že kúrenie tuhým palivom v meste nie je až tak časté ako plynom, v niektorých mestských častiach, najmä bez plynofikácie, prevažuje. V týchto mestských častiach najmä v zimnom - vykurovacom období dochádza k prekročeniu limitných hodnôt tuhých častíc PM_{2.5} a PM₁₀ a benzo(a)pyrénu (BaP), resp. významnému zvýšeniu ich priemerných koncentrácií, čo potvrdzujú aj modely vyhotovené pre mesto Banská Bystrica.

Zároveň analýzy ukazujú, že najvyšší podiel na koncentrácií týchto látok majú práve tzv. lokálne kureniská – individuálne domáce / prevádzkové vykurovacie zariadenia. Z uvedených dôvodov, keď nemáme možnosť zvolenia vhodnejšieho spôsobu vykurovania domácností, je dôležité dodržiavať zásady správneho kúrenia (zverejnené v januárových RN), a to najmä používania vhodného paliva a vyhnutiu sa používaniu zakázaných palív. V domácych vykurovacích zariadeniach je zakázané spaľovať hnedé uhlie energetické, lignit, uhoľný kal, uhoľný prach, preplástky a tuhé druhotné palivá. Tieto palivá sú vysoko emisné a vznikajú pri nich množstvo zdraviu škodlivých látok. Zároveň je zakázané spaľovať odpadové drevo ako napr. OSB dosky, starý nábytok, drevotrieska, a i., ktoré obsahujú che-

mické náterové látky, lepidlá, impregnáciu atď. V dôsledku používania zakázaných palív,

Percentuálny podiel na celkových koncentráciách BaP - 2021, Lokálne kureniská

odpadového dreva, starých vykurovacích zariadení a nesprávnej techniky kúrenia, trpia z hľadiska zhoršenia kvality životného prostredia a poškodzovania zdravia najmä obyvatelia dotknutých oblastí. Najviac ohrozené sú najmä deti, tehotné ženy a seniori. Zároveň v prípade nedodržania zákazov spaľovania zakázaných palív a odpadov hrozí v zmysle zákona č. 146/2023 Z. z. o ochrane ovzdušia pokuta fyzickej osobe – obyvateľovi do 5 000 eur a právnickej osobe a podnikateľovi od 200 do 10 000 eur. Prispejme k zdravšiemu životnému prostrediu používaním vhodných a kvalitných palív, efektívnych moderných zariadení alebo najlepšie realizáciou bezemisných systémov a zariadení.

Odbor životného prostredia, MsÚ BB

Termíny zápisov detí do materských škôl

Prijímanie detí na predprimárne vzdelávanie je limitované kapacitnými možnosťami materskej školy. Zápisy detí do materských škôl v zriaďovateľskej pôsobnosti Mesta Banská Bystrica na školský rok 2025/2026 sa uskutočnia od 5. do 7. mája 2025 v čase od 9:00 h do 12:00 h a od 13:00 h do 16:30 h v jednotlivých materských školách. Termín zápisu do materskej školy, ktorá je súčasťou ZŠ Jána Bakossa, Bakossova 5, Banská Bystrica a materskej školy, ktorá je súčasťou ZŠ, Radvanská 1, Banská Bystrica je zverejnený na webovom sídle škôl. Žiadosť o prijatie dieťaťa na predprimárne vzdelávanie sa podáva v čase od 1. mája do 31. mája. Zákonný zástupca dieťaťa si môže žiadosť vyzdvihnúť v klientskom centre Mestského úradu alebo si ju môže stiahnuť

5. 5. 2025	Centrum mesta	MŠ Lazovná 32, MŠ Horná 22, MŠ Cesta k nemocnici 37, MŠ Profesora Sáru 3, MŠ 9. mája 26, MŠ Na Starej tehelni 7, MŠ Trieda SNP 77, MŠ 29. augusta 14, MŠ Hronská 18, MŠ Jakubská cesta 77, MŠ Senická cesta 82
6. 5. 2025	Radvaň Fončorda Podlavice	MŠ Radvanská 26, MŠ Radvanská 28, MŠ Kremnička 22, MŠ Jilemnického 8, MŠ Družby 3, MŠ Nová 2, MŠ Tulsá 25, MŠ Šalgotárjanska 5, MŠ Na Lúčkach 2, MŠ Buková 22
7. 5. 2025	Rudlová - Sásová	MŠ Odbojár 9, MŠ Sásovská cesta 21, MŠ Magurská 14, MŠ Karpatská 3, MŠ Strážovská 3, MŠ Tatranská 63

z webovej stránky mesta Banská Bystrica v sekcii Život v meste – Školstvo – Materské školy. Na tejto adrese je zverejnené aj usmer-

nenie k zápisom do materskej školy.

Školský úrad, odd. školstva a mládeže,
MsÚ BB

#BystricaBezBariér v Parku pod Pamätníkom SNP

Príďte podporiť dobrú vec a stráviť príjemné popoludnie v Parku pod Pamätníkom SNP. V prvú májovú nedeľu sa v Parku pod Pamätníkom SNP uskutoční podujatie po názvom #BystricaBezBariér, na ktorom sa spoločne stretnú telesne postihnutí so zdravými, aby si spoločne užili športovo-kultúrne popoludnie. Pre športovcov bude súčasťou podujatia celosvetový charitatívny beh Wings For Life, ktorý odštartuje o 13:00 hodine, kde bežci a vozičkári budú spoločne naháňať kilome-

tre pre dobrú vec spolu s ďalšími tisíckami bežcov na celom svete, ktorí pobežia v rovnakom čase. Ak sa na beh necítite, nič sa nedeje. „Okrem samotného behu na podporu výskumu poranení miechy je pre vás pripravený aj bohatý sprievodný program, hudobné kapely, gastro zóna, skákací hrad pre deti a ďalšie aktivity. Príďte ukázať, že Banská Bystrica drží spolu a má srdce na správnom mieste. Či už budete bežať, povzbudzovať, ochutnávať, alebo sa len prejdete parkom – tešíme

sa na vás v nedeľu 4. mája 2025 v krásnom prostredí parku pod Pamätníkom SNP v Banskej Bystrici,“ pozýva člen organizačného tímu Ivan Volf.

Na beh sa môžete prihlásiť na webstránke www.wingsforlifeworldrun.com, kde si nájdete beh Bystrica Bez Bariér. Pre bežcov a vozičkárov na trati bude pripravené občerstvenie a po dobehu v cieľi účastnícka medaila.

Oddelenie športu, MsÚ BB

Študenti naberajú skúsenosti v ZAaRES-e

Myšlienkou projektu je vychovať si stálych zamestnancov či brigádnikov tak, ako to bolo zvykom v minulosti. Študenti zo Strednej odbornej školy Pod Bánošom získavajú praktické skúsenosti medzi pracovníkmi Záhradníckych a rekreačných služieb. Aktuálne pomáhajú ZAaRES-ákom pri výsadbe kvetinových záhonov, postupne budú zapojení do kosieb a ďalších aktivít. Študenti navštevujú pracoviská ZAaRES-u jedenkrát do týždňa od jesene 2024. V ranných hodinách s nimi majsterka preberá potrebné učivo do školy, následne sú začlenení na konkrétne pracoviská, kde sa zapájajú do rôznych činností. Odchádzajú v čase obeda. „Prvý kontakt so školou sme nadviazali pri projekte Zeleňá zóna Sásová pred dvomi rokmi. Boli sme vtedy s nimi konzultovať zakladanie biodiverzitných, pre včely atraktívnych lúk. Keď sme sa dozvedeli, že študenti chodia na povinnú prax, začali sme sa pohrávať s myšlienkou, že by sme s nimi uzatvorili stabilnejšiu spoluprácu. Počas minulého jesene sme napokon podpísali

zmluvu a začali k nám chodiť na odborný výcvik,“ objasnil Ondrej Chramec zo ZAaRES-u. Aj keď ide o študentov študujúcich v odbore Poľnohospodárstvo, postupne si prejdú všetkými činnosťami, ktoré ZAaRES-áci vykonávajú. „Robota, ktorú im ZAaRES zadá je rôznorodá. Hoci sú prioritne zameraní na poľnohospodárstvo, myslím si, že družstvá nie sú len o traktoroch a zvieratách, ale aj o zeleni, kvetoch a estetike. Som rád, že takáto spolupráca môže byť prínosom a priniesť na oboch stranách želané výsledky,“ doplnil riaditeľ SOŠ Pod Bánošom Pavel Filo. V Záhradníckych a rekreačných službách pracujú pod vedením dlhoročnej zamestnankyne

Eriky Čiernej. Väčšinu času trávia pri príprave kvetov v skleníkoch, miešaní substrátu do mobilných kvetináčov, výsadbe kvetov, údržbe tieňoviska. Študenti budú postupne zaškolení na používanie malých mechanizmov. „Naše mesto má už mnoho pozitívnych skúseností vďaka spolupráci so študentmi stredných či vysokých škôl. Vysokoškôláci nám boli neraz nápomocní pri identifikovaní lokalít s inváznymi rastlinami, pri projektoch zameraných na postrčenie jednotlivcov vedúcich k zmene ich správania sa, pri organizovaní rôznych podujatí, vykonávaní dopravných prieskumov a ďalších. Som rád, že spoluprácu s SOŠ Pod Bánošom rozširujeme o ďalšie aktivity. Okrem pravidelných dodávok medzi do 27 materských škôl a mestských detských jasí, si môžeme byť vzájomne nápomocní aj v oblasti starostlivosti o zeleň. Nielenže študenti naberajú praktické skúsenosti, ale pomôžu ZAaRES-u pri bežných činnostiach,“ povedal primátor Ján Nosko.

Z. Marhefková

Študenti z SOŠ Pod Bánošom počas odborného výcviku

Na konferencii sa diskutovalo o budúcnosti samospráv

Ako zmeniť samosprávy včerajška a dneška na samosprávy zajtrajška sa na konferencii zamýšľalo vyše sto odborníkov.

Otázku Ako budovať modernú a otvorenú samosprávu, si kladli účastníci konferencie 8. a 9. apríla v Radnici v Banskej Bystrici. Konferenciu organizovalo Mesto Banská Bystrica, organizáciu zabezpečoval Referát pre participáciu a inováciu v oblasti otvoreného spravovania, v spolupráci s Katedrou verejnej ekonomiky a regionálneho rozvoja Ekonomickej fakulty Univerzity Mateja Bela v partnerstve s neziskovými organizáciami - Globsec, Centrom komunitného organizovania a Inštitútom aktívneho bývania. Na konferencii sa stretlo vyše 100 zástupcov samospráv, akademickej sféry, občianskej spoločnosti a inštitúcií, ktoré sa venujú inováciám vo verejnej sfére. Účastní boli aj poslanci mesta, pracovníci mestského úradu aj vedenie mesta. Obidva dni zaplnili odborné príspevky, workshopy a diskusie. Prvý deň konferencie bol zameraný na hľadanie ciest, ako môžu samosprávy lepšie reagovať na výzvy dnešnej doby – cez

participatívne strategické plánovanie, implementovanie a inovatívne riadenie. Svoje dojmy zhrnula Soňa Kariková, vedúca Referátu participácie a inovácie v oblasti otvoreného spravovania Mestského úradu v Banskej Bystrici: „Pre našu prácu si odnášame kľúčový odkaz: Keď chceme budovať odolné mestá, musíme začať s inováciou vnútra mestských úradov, meniť samosprávy včerajška a dneška na samosprávy zajtrajška, pretože výzvy dnešnej doby sú natoľko komplexné, že mestá sami nedokážu zvládnuť ich rozsah, ich riešenie si vyžaduje koordinovanú spoluprácu viacerých sektorov, zdieľať kapacity a prepájať zdroje. Znamená to komplexný inovačný proces, v ktorom je nutná postupná premena role úradníka včerajška, ktorý vykonáva predpisy, cez úradníka dneška, ktorý je odborným spolupracovníkom, až po úradníka zajtrajška, ktorý je partnerom, facilitátorom zmien a komunálnym inovátorom. Znamená to tiež preme-

nu role vedenia mesta a primátora včerajška, ktorý riadi a kontroluje chod mesta, cez vedenia mesta a primátora dneška, ktorý manažuje mesto a integruje odborníkov, až po vedenie mesta a primátora zajtrajška, ktorý je lídrom a facilitátorom, tvorcom vízie a podmienok pre komunitu a medzisektorové partnerstvá.“ Druhý deň konferencie sa niesol v znamení hľadania inovatívnych riešení v oblasti bývania, ktorá si vyžaduje medzisektorovú spoluprácu a komunikáciu s komunitami dotknutých cieľových skupín. Účastníkmi konferencie boli aj členovia pracovnej skupiny, ktorí aktuálne tvoria Program rozvoja bývania mesta Banská Bystrica 2035. „V poradí druhá konferencia na tému rozvoja otvoreného spravovania a inovatívnych riešení pre samosprávy, ktorú sme organizovali, nás povzbudila k tomu, aby sme v započatej tradícii pokračovali, pretože to skutočne stojí za to. Ďakujeme všetkým spíkrom, moderátorom, účastníkom, spoluorganizátorom a partnerom a za vytvorenie podnetnej a tvorivej atmosféry konferencie,“ uzavrela Jessica Môciková z Referátu participácie a inovácie v oblasti otvoreného spravovania Mestského úradu v Banskej Bystrici.

S. Jurtinus

Soňa Kariková pri otvorení konferencie v historickej radnici

Dotácie z rozpočtu mesta sú už rozdelené

Po dvoch rokoch bez poskytovania dotácií z rozpočtu mesta mali tento rok organizácie a kluby pôsobiace v Banskej Bystrici opäť možnosť uchádzať sa o finančnú podporu na realizáciu svojich aktivít.

Samospráva obdržala celkovo 144 žiadostí od subjektov vykonávajúcich v meste pod Úrpínom verejnoprospešnú činnosť v oblasti športu, kultúry, vzdelávania, sociálnej oblasti, životného prostredia, cestovného ruchu i práce s mládežou. Dotácie vo výške 300 000 eur rozdelili odborné komisie mestského zastupiteľstva medzi 115 projektov. Nové všeobecne záväzné nariadenie mesta o poskytovaní dotácií z rozpočtu mesta Banská Bystrica, ktoré odsúhlasili poslanci na februárovom zasadnutí mestského zastupiteľstva už nepočíta s priamymi dotáciami, ani s dotáciami primátora. O prerozdelenie financií z mestského rozpočtu sa postarali odborné komisie mestského zastupiteľstva. „Pridelené dotácie prerozdělili príslušné komisie mestského zastupiteľstva na základe vopred stanovených jasných a objektívnych kritérií. Takýto postup je v rámci Slovenska výnimočný, keďže ide o najtransparentnejšie rozdelenie financií, čím sme potvrdili našu filozofiu otvoreného spravovania verejných financií,“

povedal 2. zástupca primátora Martin Majling. Dotáciami do športu vo výške 220 000 eur samospráva podporila celkovo 69 projektov zameraných na pravidelnú činnosť športových klubov pracujúcich s mládežou v individuálnych i kolektívnych športoch. Okrem iného ide o podporu športových podujatí, ako aj prácu s mládežou v súťažných a nesúťažných odvetviach. Dotácia do školstva a na mládežnícke aktivity vo výške 7 000 eur bola rozdelená medzi päť žiadateľov s náučnými projektmi zameranými na holokaust, prírodu či vedu. Dotáciami pre cestovný ruch vo výške 10 000 eur podporilo mesto osem projektov. Ide predovšetkým o obľúbené podujatia, ktoré do mesta pod Úrpínom každoročne lákajú stovky domácich i zahraničných návštevníkov. Komisia MsZ pre kultúru, v zmysle schválených zásad a kritérií prideľovania dotácií, podporila 22 projektov. Ide o pamäťohodnosti a kultúrne podujatia organizované banskobystrickými inštitúciami, zbormi, združeniami či súbormi. Z dotácií určených

na kultúru vo výške 35 000 eur boli podporené aj aktivity zamerané na vznik viacerých vzácných publikácií. Dotácie z rozpočtu mesta v objeme 20 000 eur podporia v sociálnej oblasti osem inštitúcií pomáhajúcich osobám s autizmom, seniorom, zdravotne a sociálne znevýhodneným osobám, ľuďom v krízových životných situáciách a mládeži. V oblasti životného prostredia bude dotácia vo výške 5000 eur rozdelená medzi tri projekty. „Hoci sa samosprávy nachádzajú v neľahkej finančnej situácii, našli sme financie na dotačnú podporu, pretože vnímame, že občianske združenia, športové kluby a subjekty vykonávajúce rôzne činnosti v našom meste potrebujú podať pomocnú ruku. Podporili sme celkovo 115 projektov v mnohých záujmových oblastiach. Verím, že tento krok prijímatelia dotácií ocenia, pomôžeme im udržať si svoju činnosť alebo realizovať tradičné i nové podujatia a aktivity,“ povedal primátor Ján Nosko.

Z. Marhefková

Čiernu skládku pneumatík likvidovalo 150 ľudí

Ekologickú záťaž čistili obyvatelia mesta, pracovníci šiestich organizácií, aj príslušníci Ozbrojených síl Slovenskej republiky.

V piatok 11. apríla sa uskutočnila čistiaca akcia pri príležitosti Dňa Zeme 2025. Dobrovoľníci čistili lesný porast pri ceste na Pršiansku terasu. „Tento ročník sme čistili lokalitu, ktorá je znečistená odpadkami, ale hlavne veľkým množstvom pneumatík, ktoré boli v doline pozdĺž celého potoka. Táto čierna skládka má historický charakter a preto bola vybraná ako priorita na vyčistenie,“ povedal Vladimír Bállek z Banskobystrického spolku okrásťovacieho a ochranného. Čistiace akcie ku Dňu Zeme mesto Banská Bystrica od roku 2013 organizuje spoločne so spoločnosťou DETOX s.r.o., ktorá už vyše 20 rokov zabezpečuje stacionárny a mobilný zber nebezpečného odpadu vyzbieraný od obyvateľov mesta. „Nakoľko základným pilierom našej činnosti je ochrana životného prostredia, sústreďujeme sa najmä na ekologicky prospešné aktivity a k obohateniu rekreačných zón

mesta. „Spoločnosť DETOX s.r.o. v spolupráci s mestom Banská Bystrica už niekoľko rokov organizuje čistiace akcie v rámci Dňa Zeme, ktorým chce prispieť k zlepšeniu životného prostredia v meste a jeho okolí, zveľadiť vybraný verejný priestor a zároveň viesť ľudí k environmentálnemu uvedomeniu obyvateľstva,“ povedal výkonný riaditeľ a konateľ spoločnosti DETOX Daniel Studený. Do brigády sa okrem verejnosti, zamestnancov

mesta Banská Bystrica, spoločnosti DETOX a členov Banskobystrického spolku okrásťovacieho a ochranného zapojili aj pracovníci Štátnej ochrany prírody SR, Slovenskej inšpekcie životného prostredia v Banskej Bystrici, pracovníci Odboru životného prostredia Okresného úradu Banská Bystrica a Ozbrojené sily SR. Obrovskou posilou boli totiž aj vojaci a vojačky z Česka, Slovenska, Španielska, Slovinska, Portugalska a Rumunska, ktorí ako súčasť Mnohonárodnej bojovej skupiny NATO na Slovensku pôsobia vo výcvikovom priestore Lešť od roku 2022. Aj napriek tomu, že účastníci brigády vyzbierali spolu sedem ton zmiešaného odpadu a štyri kontajnery pneumatík, historickú skládku odpadu a pneumatík sa im úplne vyčistiť nepodarilo.

S. Jurtinus

Ruku k dielu pridal aj profesionálni vojaci a vojačky

Chýbajúce ošetrovateľky zastupujú aj študenti

Mesto nadviazalo spoluprácu s Fakultou zdravotníctva Slovenskej zdravotníckej univerzity v Banskej Bystrici.

Vo všetkých troch zariadeniach sociálnych služieb mesta chýbajú opatrovatelia a opatrovateľky. Samospráva preto nadviazala spoluprácu s Fakultou zdravotníctva so sídlom v Banskej Bystrici Slovenskej zdravotníckej univerzity, ktorej študenti v zariadeniach pre seniorov KOMUCE, Jeseň a v Stredisku sociálnych služieb vykonávajú ošetrovateľskú prax. Do projektu sa zapojilo dvadsať študentov a študentiek dennej formy štúdia študijného programu ošetrovateľstvo. Od 24. apríla pracujú v zariadeniach mesta v dvoch zmenách pod dohľadom skúsených mentorov, ktorí ich metodicky usmerňujú. „Hlavným cieľom je, aby študenti spoznali prácu v zariadeniach sociálnych služieb a pomohli personálu opatrovateľiek, ktorých máme stále nedostatok. Študentky si v našich zariadeniach vyskúšajú nielen ošetrovateľské alebo zdravotnícke úkony, ale aj opatrovateľské úkony, teda krmenie, osobnú hygienu alebo výmenu posteľnej bielizne,“ povedala Ivana Kružliaková, vedúca Odboru sociálnych vecí Mestského úradu v Banskej Bystrici. Podľa jej ďalších slov študenti a študentky, ktorí sa osvedčia, dostanú ponuku aj na ďalšiu, tentokrát už platenú spoluprácu v rámci letnej brigády. „Je potrebné, aby túto prácu spoznali, precítili ju, nakoľko sa nedá robiť mechanicky, ale srdcom, je to práca s ľuďmi.

Tých, ktorí sa osvedčia budeme priamo oslovovať, či by nám pomohli aj inokedy, aby si kmeňoví zamestnanci mohli vyčerpať dovolenky a oddýchnuť si,“ doplnila Kružliaková. Ide o prvú takúto spoluprácu medzi mestom Banská Bystrica a Slovenskou zdravotníckou univerzitou, už teraz je však dohodnutá ďalšia spolupráca. V budúcom školskom roku

vykonajú v zariadeniach sociálnych služieb mesta okrem ošetrovateľiek prax aj fyzioterapeuti, ktorí, podobne ako ošetrovateľky, v zariadeniach pre seniorov chýbajú. „Ďakujem vedeniu Slovenskej zdravotníckej univerzity za ich pružnú pomoc, ústretovosť, záujem pomôcť a ochotu spolupracovať,“ uzavrela Ivana Kružliaková.

Hľadáme MESTO BANSKÁ BYSTRICA

FYZIOTERAPEUTA
DO ZARIADENIA PRE
SENIOROV JESEŇ

Požiadavky :

- nadstavbové vzdelanie v odbore rehabilitačný pracovník alebo VŠ vzdelanie I. stupňa v odbore fyzioterapeut
- prax v odbore vítaná

OZVITE SA NÁM!

Ponúkame :

- ▶ pracovná doba Po - Pi
- ▶ práca na TPP
- ▶ 37,5 h/týždenne,
- ▶ nástup možný ihneď

renata.liptalova@banskabystrica.sk 0915 991 063

Internátna 10, Banská Bystrica www.banskabystrica.sk

MESTO BANSKÁ BYSTRICA PONÚKA PRACOVNÉ MIESTO NA TPP

OPATROVATEĽ/KA

PODMIEŇKA: UKONČENÉ ZDRAVOTNÍCKE VZDELANIE / OPATROVATEĽSKÝ KURZ

V ZARIADENIACH PRE SENIOROV
SÁSOVÁ / FONČORDA / UHLISKO
+ DOMÁCA OPATROVATEĽSKÁ SLUŽBA

KOMUCE KRIVÁNSKA 16 — 24
ZPŠ JESEŇ, INTERNÁTNÁ 10
STREDISKÁ SOC. SLUŽIEB, 9. MÄJA 74

od 800 € / MESIAC
+ PRIPLATKY

+ BENEFITY
stravné (hrubé), stravovanie
na domácu službu, príspevok
na DČD, odmeny pri finančnej pomoci

MOŽNOSŤ SKRÁTENÉHO ÚVÄZKU

PREDPOKLADANÝ NÁSTUP: IHNEĎ/DOHODOU

 KONTAKTNÁ OSOBA:
Mgr. DENISA LAPŠANSKÁ
048/4350 121
denisa.lapsanska@banskabystrica.sk

Aké následky mal požiar z piatka pred Kvetnou nedeľou v roku 1500?

Keď mesto Banská Bystrica zasiahol na jar roku 1500 rozsiahly požiar, nachádzalo sa v mimoriadne komplikovanej situácii. Už šesť rokov viedlo spoločne s ostatnými stredoslovenskými banskými mestami náročný a často násilný spor proti susednému šľachtickému rodu Dóczyovcov z Veľkej Lúče, hradných pánov na Revišti, Šášove a (Slovenskej) Lupči, ktorí obmedzovali banským mestám prístup k vlastným pozemkom a užívaniu rieky Hron. Preto sa už tesne po požiari Banskej Bystrice šírila medzi obyvateľstvom i na uhorskom kráľovskom dvore v Budíne domnienka, že mesto bolo zámerne podpálené práve z dóczyovského podnetu. Napriek tomu, že sa nikdy nepotvrdila a onedlho po požiari bola dokonca vyvrátená, ešte v polovici 18. storočia ju vo svojich Noticiách uvádzal polyhistor Matej Bel.

Ohnisko požiaru a škody

Podľa všetkého vznikol aprílový požiar Banskej Bystrice nešťastnou náhodou pri pracovnej činnosti thurzovsko-fuggerovského mediarskeho podniku Ungarischer Handel v jednom z domov stojacich na južnej strane dnešného Námestia SNP. Požiare vzniknuté počas práce boli pomerne pravidelnou súčasťou života stredovekého mesta, málokedy však dosahovali také pamätné rozmery. Hoci nemáme presné zmienky o dosiahnutých škodách na majetku meštianskych domácností, môžeme sa spoľahnúť aspoň na záznamy týkajúce sa verejných budov – predovšetkým mestského hradu a mestských kúpeľov. Mestský hrad prechádzal už približne tridsať rokov významnými neskorogotickými stavebnými premenami, pričom práve počas roku 1500 prebiehali rekonštrukčné práce na zaklenutí, krove a zastrešení farského kostola. Monumentálna stavba bola práve prekrytá dočasnou strechou z drevených šindľov, ktoré spolu s okolitým lešením vzplanuli ohňom, a okrem exteriéru kostola tak podľahol požiaru aj mestský archív uložený v kostolnej veži. V nasledujúcom roku 1501 predstavovali náklady na obnovu poškodenej stavby a pokračovanie tesárskych prác 864,11 uhorských zlatých florénov – takmer dve tretiny všetkých výdavkov mestskej pokladnice v danom roku. Škoda na písomnom materiáli mestského archívu však bola nenahradiateľná a dodnes sa z obdobia pred roku 1500 zachovalo približne iba 300 administratívnych jednotlivín. Mestské kúpele nachádzajúce sa na južnej strane námestia v tzv. Unterhause (Dolnom dome;

dnes na jeho mieste stojí Generálne riaditeľstvo Lesov SR), iba niekoľko domov nižšie od epicentra požiaru, zhoreli úplne do tla. Podobnému

osudu podľahli i ostatné meštianske domy, ktoré boli stále tvorené väčšmi z dreva, než z kameňa. Pokiaľ skutočne došlo k absolútnej devastácii mesta, potom zachované písomné pramene takýto vývoj nedosvedčujú. Práve naopak sa zdá, že bezprostredné následky požiaru sa podarilo odstrániť pomerne rýchlo, pretože napr. mimoriadne významný celoročný obchod s vínom pokračoval v nasledujúcich rokoch bez významného obmedzenia. To znamená, že trhová i výčapná činnosť, pre ktoré sú nutné nielen zabezpečené skladové priestory, prebiehali neprerušene.

Katastrofa ako príležitosť

Prvotné vyšetrovanie vzniku a následkov požiaru, ktoré vykonali vyslanci zo šahanského konventu na príkaz kráľa Vladislava II. Jagellovského, neprinieslo žiadne rukolapné výsledky. Mestská rada, či skôr zasvätený okruh dôverníkov v jej rámci, však využila čas na to, aby vyšetrovacej komisii a následne i panovníkovi predložila návrh na potvrdenie právnych slobôd mesta z údajne zhorených privilegiálnych listín. Išlo predovšetkým o ringbürgerské slobody (domy na námestí vlastnené výhradne etnickými Nemcami, exkluzívne právo obchodu s vínom), pivovarnícke slobody (exkluzívne práva obchodu s jačmenným pivom, zákaz dovozu cudzieho piva, zákaz výstavby pivovaru mimo mesta), vrchnostenské slobody (právo súdenia všetkých osôb v hraniciach mesta spoločne s hrdelným právom, právo zdaňovania všetkých osôb v hraniciach mesta, právo vynucovania kapitálu na údržbu ciest) a azylové slobody (zákaz poskytovania azylu mimo vybraných inštitúcií v rámci mesta). Touto cestou sa mestská rada snažila zachovať ekonomickú integritu a hospodárske práva mesta v čase, kedy boli ohrozené nielen dotieravými a nevraživými Dóczyovcami, ale aj trúfalým zahraničným veľkokapitálom v podobe mediarskeho podniku Ungarischer Handel. Od roku 1495 thurzovskí a neskôr od roku 1526 fuggerovskí faktori totiž svojou činnosťou významne narúšali banskobystrickú meštiansku ekonomiku vlastnou samozásobovacou sieťou miestnych dodávateľov potravín (najmä piva a mäsa) a spotrebného tovaru pre potreby banského robotníctva a prevádzku mediarskych baní, hút a hámrov. Takisto bránili domácejmu meštianstvu pri predaji tovaru miestnemu baníckemu obyvateľstvu, čím i samotné mesto strácalo rozsiahle sumy z príjmu na vybraných dávkach z predaja. Nerešpekto-

vali tiež právne slobody mesta garantované už od čias kráľa Bela IV. z roku 1255, ktoré boli jeho nástupcami potvrdzované a rozširované. Privilegiálne listiny obsahujúce tieto právne slobody však v skutočnosti nezhořeli v kostolnej veži pri požiari mestského archívu, ako sa tvrdilo, ale podľa všetkého boli vybranými dôverníkmiestskej rady dôsledne ukryté. Tým však znemožňovali ich prípadné overenie vyslanými vyšetrovacími komisiami, ktoré mali v nasledujúcich rokoch potvrdiť či vyvrátiť aj oprávnenosť požiadaviek mesta pri obhajobe jeho údajných slobôd.

Sporili sa 23 rokov

V dvadsaťtriročnom spore o (údajne) strategické privilégiá ťahali mestské rady Banskej Bystrice za kratší koniec pomyselného povrazu, keďže mediarsky veľkopodnik mal aj neskôr podporu kráľovského dvora Ľudovíta II. Jagellovského, ktorý vyjadroval svoje presvedčenie v zmysle „baníctvo má pre kráľovstvo omnoho väčší význam než mesto“. Medzitým však situácia v meste dosiahla hrozivé rozmery osobných útokov thurzovských prívržencov s vražednými úmyslami voči vybraným členom mestskej rady. Mocenský vzostup Thurzovcov, ktorí boli nielen nájomcami mediarskeho veľkopodniku, ale aj zvolenskými županmi, kremnickými komorskými grófmi a hodnostármi kráľovského dvora, sa stal trňom v oku vznikajúcej protithurzovskej opozície. Kráľovná-manželka Mária Habsburská protithurzovské snahy podporovala zo svojej pozície užívateľky venných statkov uhorských kráľovien, medzi ktoré patrili i banské mestá v Pohroní. V roku 1524 vydal panovník aj z jej pričinenia mestu Banská Bystrica novú privilegiálnu listinu, obsahujúcu už aj dlho požadované právne slobody, ktoré mali zabezpečiť ekonomickú integritu a potenciálne i prosperitu mesta. Pamätná kniha mesta z roku 1542, ktorá obsahuje odpis všetkých v tom čase zachovaných privilegiálnych listín, potvrdzuje neprítomnosť takýchto právnych slobôd v dokumentoch predchádzajúcich vydaniu listiny Ľudovíta II. v roku 1524. Zároveň je tento písomný prameň dôkazom, že staršie privilegiálne listiny neboli zničené pri veľkom požiari mesta 10. apríla 1500. Katastrofa dnes už nezmerateľného rozsahu, avšak s významnými a ďalekosiahlymi nepriamymi dôsledkami, poskytla správcom mesta príležitosť rozšíriť jeho právomoci i v oblastiach, ktoré dovtedy neboli predmetom ich spísomnenia. Akokoľvek podozrivá a nehodná sa javí byť snaha vtedajších mestských rád zachovať živobytie domáceho meštianstva v boji proti evidentne silnejším konkurentom, jej výsledok predsa len nezvratne ovplyvnil charakter mesta v ďalších desaťročiach z hospodárskeho, ale aj spoločenského hľadiska.

M. Georgievski,

Slovenské národné múzeum v Martine

Mesto ocenilo najlepších športovcov za uplynulý rok

V plejáde ocenených športovcov mali zastúpenie rôznorodé športové odvetvia, ktoré dokazujú pestrosť športovej základne v srdci Slovenska. Vo štvrtok 24. apríla sa v Robotníckom dome v Banskej Bystrici opäť stretli najúspešnejší banskobystrickí športovci uplynulého roka na odovzdávaní ocenení Najlepší športovci mesta Banská Bystrica za rok 2024. V roku, ktorý sa niesol v znamení Olympiády v Paríži sa opäť aj v našom meste uskutočnilo významné športové podujatie. Na atletickom štadióne SNP Dukla sa stretli najlepší európski atléti do 18 rokov na dorasteneckých Majstrovstvách Európy v atletike, kde nás úspešne reprezentovali aj športovci, ktorí pochádzajú z nášho mesta, alebo reprezentujú klub pôsobiaci v našom meste. Medzi športovými kolektívami zaznamenali veľké úspechy basketbalistky Slávie Banská Bystrica, Atletický klub ŠK UMB Banská Bystrica, ale aj päťbojárky banskobystrickej Dukly, ktoré sa v kategórii družstiev stali dvojnásobnými majsterkami Európy. V kategórii funkcionár, tréner, pracovník v športe boli ocenení bývalí úspešní športovci a neskôr aj tréneri bedmintonu Štefan Vaško a Ľubomír Schmidtmayer, tréner vytrvalostných bežcov Dušan Valent a bývalý úspešný karatista a reprezentačný tréner Ján Kalčok. Počas galavečera sa Mesto Banská Bystrica poďakovalo za reprezentáciu nášho mesta doma i v zahraničí Gymnastickému klubu ŠK UMB Banská Bystrica, ktorý v uplynulom roku oslávil 60. výročie svojho založenia. Pri tejto príležitosti bol ocenený aj bývalý reprezentant Československa v gymnastike a neskôr predseda gymnastického klubu v Banskej Bystrici Alojz Drexler in memoriam. Ocenenia si prevzali aj víťazi in-

ternetového hlasovania. Medzi jednotlivcami triumfovala talentovaná atlétka Petra Ďurišová z klubu BŠK Banská Bystrica a v kategórii športový kolektív zvíťazila skupina Young Miracles, ktorá naše mesto úspešne reprezentovala na majstrovstvách Európy v športovom tanci. Športovou osobnosť mesta za rok 2024 sa stala Paulína Bátovská Fialková, ktorá sa po materskej dovolenke vrátila k biatlonu a hneď sa stala majsterkou sveta v jeho letnej verzii a taktiež dosahuje výborné výkony aj vo svetom pohári klasického zimného biatlonu. Na záver galavečera bol do Siene slávy športovcov mesta Banská Bystrica slávnostne uvedený najúspešnejší tréner v histórii slovenskej atletiky Juraj Benčík, ktorý trénoval či už olympijských víťazov alebo majstrov Európy v chôdzi. Medzi jeho zverencov patrili Jozef Pribilinec, Pavol Blažek a aj Matej Tóth.

ZOZNAM OCENENÝCH V JEDNOTLIVÝCH KATEGÓRIÁCH

Juniori, olympijské športy

Markus Sklenárik – biatlon / ŠKP BB
Ema Sára Fízel'ová – judo / ŠK Dukla BB
Ema Kapustová – biatlon / VŠC Dukla BB
Lukáš Rosenbaum – atletická chôdza / ŠK BCF Dukla BB

Juniori, neolympijské športy

Lilien Páčová – mŕtvy ťah, silový trojbol / ŠK KORNEL BB
Liliana Malá – karate / ŠK Centrum mládeže karate BB

Seniori, olympijské športy

Marius Fízel' – judo / VŠC Dukla BB

Patrik Jány – šport. strelba / VŠC Dukla BB
Benjamín Maťašeje – judo / VŠC Dukla BB

Seniori, neolympijské športy

Ivan Levický – mŕtvy ťah, silový trojbol / ŠK KORNEL BB
Paulína Bátovská Fialková – letný biatlon / VŠC Dukla BB

Športové kolektívy

Atletický klub ŠK UMB BB (atletika)
Slávia Banská Bystrica (basketbal)
ŠK Dukla MP Banská Bystrica – Lucia Vlčáková, Alicia Lichancová, Agáta Choong (moderný päťboj)

Funkcionár, tréner, pracovník v športe

Ján Kalčok
Dušan Valent
Štefan Vaško a Ľubomír Schmidtmayer

Vít'azi internetového hlasovania

Jednotlivec: **Petra Ďurišová** – atletika / BŠK BB
Kolektív: **Young Miracles** - športový tanec

Pod'akovanie pri príležitosti 60. výročia gymnastiky v meste

Gymnastický klub ŠK UMB BB
Alojz Drexler in memoriam

Športová osobnosť mesta za rok 2024

Paulína Bátovská Fialková

Sieň slávy športovcov mesta

Juraj Benčík

Oddelenie športu MsÚ BB

Juniori Baranov víťazmi extraligy

Napriek nie celkom vydarenej sezóne našich extraligových mužov sa môžu fanúšikovia banskobystrického hokeja predsa len radosť z víťaznej trofeje. Po dlhých 33 rokoch sa juniorskí hokejisti Banskej Bystrice stali majstrami Slovenska. O titul sa zaslúžil tím Baranov Banská Bystrica pod vedením trénera Rastislava Paľova. Do play-off postúpili z druhého miesta v tabuľke základnej časti, kde nestačili iba na dovtedy suverénnu Nitru. Vo štvrtfinále si bez problémov poradili s Duklou Michalovce 3:0 na zápasy. V následnom semifinále proti Spišskej Novej Vsi si postup do finále zabezpečili víťazstvom 6:1 až v rozhodujúcom 5. zápase a celú sériu tak vyhrali 3:2 na zápasy. Vo finále ich už čakal bratislavský Slovan,

ktorý v semifinále vyradil favorizovanú Nitru. V prvom zápase série si doma Barani poradili s belasými hladko 5:0. Následne však Slovan dvomi víťazstvami prevážil misku váh na svoju stranu a vo štvrtom zápase museli Banskobystričania odvracať na súperovom klzisku mečbal. To sa im vďaka víťazstvu 2:3 aj podarilo a tak sa muselo rozhodnúť až v piatom zápase. Na zápas o všetko prišiel naše hokejové talenty podporiť solídne zaplnený zimný

štadión, ktorý veril, že víťazný pohár zostane v Banskej Bystrici. Vo 4. minúte otvoril skóre stretnutia pre Baranov Matej Belluš a rovnaký hráč zvýšil v úvode druhej tretiny na 2:0. Banskobystričania si vytvorili rozhodujúci náskok už v prvej polovici duelu, keďže tretí gól pridal v 26. minúte Michal Sedláčik. Slovanisti dokázali znížiť až v závere riadneho hracieho času. V 50. minúte skorigoval skóre Patrik Rusznýák, no banskobystrické majstrovské oslavy umocnil štvrtým zásahom do prázdnej bránky Michal Čunderlík. V zápase sa zaskvel aj brankár Baranov Patrik Kliment, ktorý mužstvo svojimi zákrokmi veľakrát podržal a chytil až 26 súperových striel.

Oddelenie športu MsÚ BB

Mesto Banská Bystrica
srdečne pozýva na podujatie

Stavanie mája

Námestie SNP
Banská Bystrica

30. apríl 2025
16:00 h

Program:

FSk Detvani z Detvy
DFS Dupkáčik pri ZŠ Spojová 14

Moderuje:
Tomáš Dom

**RADNIČNÉ
NOVINY**
MESTA BANSKÁ BYSTRICA

Vydáva: Mesto Banská Bystrica, Československej armády 26, 974 01 Banská Bystrica, E-mail: radnicnenoviny@banskabystrica.sk, Tel.: 048/4330 107,
Príprava textov a grafiky: Mgr. Zdenka Marhefková, PhD., Ing. Lívia Kuklicová, Silver Jurtinus, Layout: Mgr. Tomáš Pastorok, Grafická úprava: Denisa Fazekašová, Tlač:
Polygrafické centrum, s.r.o., Tomášikova 26, 82101 Bratislava, Distribútor: Do každej bytovej schránky, Slovenská pošta, a.s., Vychádza v náklade: 34 600 výtlačkov,
Periodicita: mesačník, On-line verzia: www.banskabystrica.sk, Evidenčné číslo: EV 2943/09, IČO vydavateľa: 00313271, ISSN 1339-9837, Nepredajné! Nevyžiadané
rukopisy nevraciamy. Redakcia si vyhradzuje právo na úpravu textov vrátane krátenia. Dátum vydania: apríl 2025.